Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurí: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tërgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 129. Braşov, Mercurí, 12 (24) Iunie 1896.

## Ce-i cu congrua?

De câţî-va anî tot audim vorbindu-se de congruă şi de congruă, şi érăşî de congruă, dér până adî nu scim sĕ se fi scris din partea vre-unuia dintre bărbaţii noştri iniţiaţî în misteriile congruei vre-un articul, prin care sĕ se dea şi obştei românescî lămurirî clare şi amĕnunţite asupra celor ce se plămădesc la Budapesta şi Strigoniu în privinţa acestei cestiunî.

Décă afacerea ar privi numai pe membrii clerului romano-catolic, cestiunea puţin ne-ar importa. Dér la conferenţele convocate de corifeii bisericei romano-catolice am vĕdut de mai multe-orî luând parte şi archiereii bisericei române unite; de altă parte ne este érăşî cunoscut, că în cestiunea regulărei congruei guvernul îşî urmézâ planurile sale, ér în aceste planurî era luată în combinaţiune şi biserica greco-catolică, rutênă şi română.

Este adevĕrat, că în pressa nóstră s'au străcurat în privinţa acésta câte-va scirî de natură liniştitóre. Aşa, de esemplu, se vorbia într'un rĕnd, că diecesa gr. cat. a Gherlei s'a retras, aşa că adî nu mai e implicată de loc în cestiunea congruei. Probabil sĕ fiă acésta adevĕrat, probabil sĕ se fi întêmplat asemenea şi cu celelalte diecese ale provinciei metropolitane gr. cat., dér orî cum ar fi, cestiunea e de-o importanţă mult mai mare, decât sĕ nu merite a fi adusă la cunoscinţa obştei românescî în tóte amĕnuntele ei.

Pe archiereii bisericei române unite i-au costat mult timp şi ostenélă repeţitele alergărî, ce le-au făcut pe la Budapesta în cestiunea acésta; dintre membrii clerului român unit unii începură sĕ-şî formeze speranţe marî, alţii sĕ devină nedumeriţî, ba în tóte cercurile bărbaţilor nostri fruntaşî se manifesta curiositatea de-a sci, ce se lucrézâ, şi în ce raport se află biserica română unită faţă cu cestiunea congruei.

După tóte astea e evident, că o lămurire amĕnunţită în causă ar fi necesară, mai ales că cestiunea îşî are şi însemnătatea ei istorică. La cas, décă biserica română unită n'ar mai fi adî implicată în cestiunea congruei, lucrul principal e sĕ se scie, décă nu cumva a fost şi aicî vorba de încercarea unei tragerî pe sfóră din partea adversarilor noştri, până la ce stadiu au înaintat tractările şi cum s'a făcut, că de-odată lucrurile au rĕmas baltă? Décă însĕ nu mai mult séu mai puţin tractările continuă, cu atât mai vîrtos se impune necesitatea, ca publicul român sĕ fiă informat esact de starea lucrului.

Afacerea e cât se póte de actualitate. Tocmai Sâmbăta trecută, în 20 Iunie, s'a început în tótă ţéra culegerea datelor privitóre la venitele preoţescî. Şi s'a început acéstă acţiune în sensul unei ordinaţiunî a ministrului unguresc de culte, care, ce-i drept, ingerinţa acésta în afacerile bisericescî o face cu consimţĕmêntul episcopatului catolic, dér împrejurarea acésta nu detrage nimic din faptul, că aicî biserica catolică se întâlnesce cu o ingerinţă din partea guvernului.

Chiar şi din partea Slovacilor catolicî, carî până acuma n'au prea făcut mare cestiune din independenţa bisericei lor, au început sĕ se manifesteze semne de îngrijire, ba în mai multe districte bisericescî ale lor au protestat în contra acestor mĕsurî, ce se iau în cestiunea congruei prin amestecul direct al guvernului.

Aşa în timpul din urmă două dintre districtele slovace au luat conclusul, de a nu se supune ordiţiunei ministrului privitóre la compunerea statisticei despre venitele preoţilor, rugând pe episcopii lor sĕ se intrevină, ca „nu statul, ci biserica sĕ se ocupe cu cestiunea regulărei congruei". Unul dintre districtele din vorbă cere chiar convocarea unui sinod diecesan în cestiunea acésta, motivându-şî cererea cu îngrijirea, ce-o au membrii clerului acelui district pentru sórtea independenţei bisericei. Décă am satisface provocărei guvernului, prin acésta, dic ei, ni-am pierde numai independenţa şi ni-am ştirbi autoritatea nóstră morală.

Va sĕ dică şi Slovacii catolicî, atât de decăduţî în privinţa naţională, au început sĕ privéscă în cestiunea regulărei congruei o cursă, care tinde sĕ frângă gâtul independenţei lor bisericescî.

Dér pentru noi raporturile sunt şi mai grave, căcî biserica română unită n'are sĕ-şî témă independenţa sa numai din partea guvernului, ci şi din partea bisericei latine însa-şî. Cu atât mai mult dér se impune necesitatea, de-a face sĕ dispară orî ce nedumerire din partea Românilor, carî într'o cestiune atât de gravă, în care se tractéză, orî s'a tractat, cel puţin, de interesele unei părţî atât de însemnate a naţiunei nóstre, cu drept cuvênt aştéptă sĕ li se dea din partea bărbaţilor introduşî în afacere lămurirî cât mai clare asupra adevĕratei stărî a lucrului.

---

## CRONICA POLITICĂ.

— 11 (23) Iunie.

Se asigură, că proiectul de lege privitor la **jurisdicţiunea Curiei** se va desbate în Camera magnaţilor încă la începutul sĕptĕmânei viitóre. Se asigură însĕ, că aci noul proiect de lege va întimpina marî dificultăţî. „M-g." este informat chiar, că e fórte probabil sĕ fiă întreg proiectul respins, în casul cel mai bun va fi înapoiat camerei deputaţilor pentru a face unele modificărî esenţiale.

Amintim la acest loc, că în şedinţa de ierî a camerei deputaţilor s'a votat *încă un proiect de lege*, prin care premiile pentru zahar se ridică dela 5 la 9 milióne, ér pentru acoperirea acestui plus al erogaţiunilor *darea pentru consumul de zahar se ridică dela 11 fl. la 13 florinî.* Tóte partidele oposiţionale şi tóte secţiunile economice s'au pronunţat în contra acestui proiect, dér cu tóte acestea al a fost votat. Guvernul lui Banffy a dovedit şi cu ocasiunea acésta, că face cum îi place.

*

*„Francfurter Zeitung"* aduce scirea despre un **pact maghiaro-ceh.** Numitul diar afirmă, că Cehii pretind dela Maghiarî, ca aceştia sĕ-le recunóscă dreptul public boem, şi sĕ se învoéscă cu încoronarea boemă, pentru-ce Cehii la rĕndul lor vor începe o acţiune pentru pacificarea Slavilor din Ungaria. Tot acelaşî diar e de părere, însĕ, că Maghiarii cu greu se vor hotărî pentru încheiarea unui astfel de pact.

*

Se anunţă din Constantinopol *„Agenţiei Reuter"*, că **Druşii** din nou s'au revoltat. Ei au nimicit patru companii de soldaţî şi au pus mâna pe mai multe tunurî. Se asigură, că 12 batalióne de armată regulară turcéscă vor pleca dela Salonic în Siria. Astfel, cum se vede, turburările în imperiul otoman nu voiesc de loc sĕ încete.

*

Privitor la turburările din **Creta** se anunţă din Constantinopol, că ambasadorul frances a făcut nouĕ demersurî pe lângă Poarta în favórea Cretenilor. Asemenea a făcut şi ambasada austro-ungară demersurî de lângă Poartă pentru pacificarea Cretei. Ambasadorii marilor puterî cer numirea unui guvernator creştin, restabilirea tratatului dela Haleppa şi convocarea unei adunărî naţionale.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

## Despre starea Irlandei.

*Celebrul discurs al lui O'Connel.*

(Fine.)

Se cere ajutorul meu pentru a sĕ face pace în Irlanda. Dér pot eu óre s'o împac? Nobilul lord scie, că secretarul de stat a şedut în Irlanda doi anî. Şi ce a făcut în acest lung timp de suferinţe şi de crime? Nimic? A venit aci şi ne-a dat câte-va desluşirî, şi a făcut câte-va laude deşerte pentru organisarea juriilor şi a propus sĕ se întăréscă poliţia. Dér, şi décă sunt şi décă nu sunt o *pasĕre de pradă* *), sciu că nu sĕ va aduce pace în Irlanda cu asemenea mijlóce... Şi apoi cum vĕ înjosiţî sĕ cereţî stat dela o pasĕre de pradă?...

Cand nobilul lord va fi făcut pentru ţéra sa, Scoţia, ceea ce am făcut eu pentru ţéra mea; când dintr'un popor sfâşiat de partide va fi făcut un popor unit; cand îl va fi făcut sĕ se ridice pentru nisce aşa de nobile motive cum mĕ măgulesc a crede, că am făcut eu; atuncî va putea sĕ atace, aşa cum a atacat pe un om, care preţuesce mai mult, orî-carî ar fi deosebirile în idei politice. Nu scie dênsul óre, că în acest minut sarcasmele şi glumele lui despre Irlanda sbóră din gură în gură repetate de o sumă de papagalî? Sĕ scie însĕ, că resping cu dispreţul ce merită espresiunile, pe carî mi-le-a adresat. Ele dovedesc intenţiunea de a mĕ insulta, dér nu dovedesc alt ce-va nimic. Termenii întrebuinţaţî nu sunt noi pentru mine, şi apoi nu sunt nimic faţă de epitetele, cu carî m'am obicînuit în timpul agitaţiunii. Purtarea guvernului Majestăţii Sale mĕ va împinge din nou sĕ agit poporul. Dér... miniştri fac agitaţiune în locul meu, şi o fac mult mai bine. Irlanda a ajuns în stare de agonie premergĕtóre morţii politice a unei ţĕrî, şi de acéstă mórte o póte scăpa numai doctoria sângerósă a rĕsboiului civil. De aceea declar, că desfiinţarea unirii este o mĕsură necesară nu numai pentru binele Irlandei, dér şi pentru siguranţa tronului.

Mai anul trecut se vorbia despre acéstă desfiinţare, ca un lucru aşa de depărtat, aşa de puţin probabil încât d'abia o pomeneau. Acum o doresc tóte partidele. Mai erî onorabilul secretar de stat vorbea despre acésta ca de un ce care n'ar putea sĕ merite o cercetare seriósă; acum însĕ tótă lumea mărturisesce, că trebue sĕ se discute cât mai curênd. Eu socotesc, că ar fi mai înţelept, faţă cu nevoia, care se anunţă, sĕ recunóscem dela început adevĕrul, decât sĕ ne pomenim tîrîţî de puterea evenimentelor.

Acei carî socotesc, că starea Irlandei este produsă de agitaţiune, nu cunosc istoria ţĕrii, lucru pe care trebue sĕ-l cunóscă orî-ce om de stat. Istoria Irlandei este dovadă, că nici-odată agitaţiunea n'a fost pricina nenorocirilor, carî au apăsat-o. Pot cita fapte vechî şi moderne.

Sĕ-mî dovedéscă contrariul cei carî nu cred, şi décă vor avea dreptate, atuncî dic şi eu, că trebue sĕ încetăm agitaţiunea; décă însĕ nu vor avea dreptate, atuncia vĕ întreb: e drept sĕ se trimită încă odată baionetele şi glónţele Angliei în potriva nenorocitei mele patrii?

Ce s'a făcut pentru Irlanda? Unde sunt făgăduelile bine-voitóre?

Mai multe morţî violente se vĕd acum decât pe vremea lui Strafford *). In fiă-care di aflăm, că un nenorocit Irlandez a fost asasinat diua de vre-un agent de poliţie orî de vre-un soldat... Şi adî spun diarele un asemenea atentat. Deunădî au fost ucişî câţî-va ómenî fiind-că au cântat în faţa agenţilor poliţienescî. Un altul a fost asemenea omorît pentru un motiv tot aşa de puţin serios. La o întrunire, agenţii poliţiei se amestecase cu publicul, ca sĕ provóce turburare. Trupele veniră cu puşcile încărcate, dér poporul pacînic nu da prilej sĕ fiă atăcat. De-odată un agent din cei cu haine schimbate aruncă o piatră într'un soldat. Soldatul îl vede, îl prinde, se găsesc şépte martorî, carî jură, că l-au vĕdut; dér cu mare greutate se putù găsi un magistrat, care sĕ semneze mandatul de depunere, şi juraţii nicî n'au avut conscinţă de actul de acusare. Étă ce fel de dreptate se dă în Irlanda!

*) Aşa îi disese lordul Ormelie în discursul sĕu.

*) Strafford a guvernat Irlanda pe timpul regelui Carol I şi a fost un adevĕrat despot.

## SCIRILE ḌILEI.

— 11 (23) Iunie.

**Temniţele unguresci** érăşi sunt împopulate cu Românĭ. In 10 Iunie a întrat în inchisórea din Seghedin preotul *Ioan German* din Lunca, care pîrît fiind de un Jidan, că ar fi „agitat“ pe timpul procesului Memorandului, a fost osêndit de tribunalul din Turda la 4 lunĭ închisóre de stat şi 50 fl. amendă. Tabla a întărit sentinţa, uşurând numai pedépsa în banĭ cu 20 fl. — Invĕţătorul din Ibăneşcĭ *Iuliu Marcu*, condamnat de către tribunalul din Tergu-Mureşului la 8 ḍile închisóre de stat pentru-că ar fi cântat în şcólă cu elevii „Doina lui Lucaciu“, de-asemenea a plecat la Seghedin în 19 Iunie n. c. — In fine despre învĕţătorii Teodor *Necşa* din Sad, Teodor *Orlea* şi Panfiliu *Bânda* din Porcescĭ, apoi Nicolae *Săcărea* din Tălmaciŭ şi Eremie *Roman* din Tălmăcel, cetim în „Tribuna“, că încă sunt definitiv osînditĭ la câte 1 ḍi temniţă şi câte 10 fl. amendă, pentru-că anul trecut, cu ocasiunea unui maial, şcolarii şi şcolăriţele lor şi-au pus pe piept şi în pĕr tricolor românesc. Gendarmii au cerut dela învĕţătorĭ, sĕ provóce pe copii sĕ ia jos tricolorul, dér fiind-că învĕţătorii n'au voit sĕ facă acest serviţiu poliţienesc, ei au fost daţĭ în judecată.

—o—

**Nou regulament militar.** Numai de curênd a apărut *„Regulamentul de serviciu pentru armata ces. şi reg. Partea II.“* în a treia ediţiă. Acest însemnat op militar a apărut de prima dată la 1873, ér a doua óră la 1887, şi în anul acesta deja a trebuit sĕ fiă schimbat şi completat, deore-ce în timpul din urmă s'au făcut în armata comună multe renovărĭ în ce primesce armatura, echipamentul etc. Noul regulament este mai puţin voluminos decât cel vechiŭ, însĕ este mai concis şi întru tóte mai perfect, şi conţine 4 capitule nouĕ, adecă: cap. XXI privitor la nimicirea şi întreruperea comunicaţiunilor, a tegrafului şi telefonului; cap. XXII, care tractéză despre alimentare şi serviciul de etapurĭ; cap. XXIII privitor la activitatea gendarmilor campestri; şi cap. XXIV, care conţine punctele principale din „Convenţia de Geneva“. In noul regulament au trebuit mai departe sĕ se facă multe schimbărĭ cu privire la puşca de repetiţiă, praful fără fum, armele artileriei, balonul captiv, biciclu etc. Acest nou regulament militar va intra în vigóre cu începere dela 1 Octomvre c.

—o—

**Darurile Ţarului.** Preotul gr. or. sêrbesc din Verşeţ, cu numele Zsiva Milicĭ, care luà parte la sĕrbările încoronărei Ţarului, primì dela acesta următórele darurĭ: mai multe haine preoţescĭ pompóse, o cruce de aur fórte frumósă şi un lanţ de aur.

—o—

**Intrunirea conservatorilor la Iaşĭ.** Partidul conservator din România a ţinut alaltăerĭ o mare întrunire la Iaşĭ. Au ţinut discursurĭ d-nii: Dim. Alexandrescu, Teodor Emandi, Tache Ionescu, G. Panu şi Lascar Catargiu, şeful partidului. In fine s'a luat următórea moţiune: „Cetăţenii Ieşenĭ, întrunițĭ în ḍiua de 9 Iunie 1896 sub presidenţia d-lui Lascar Catargiu, faţă de purtarea guvernului în cestiunea judecărei Metropolitului-Primat, purtare prin care s'a înjosit Biserica, s'au nesocotit drepturile elementare ale fiă-căruia, şi s'a violat Constituţiunea şi principiile, pe carĭ se raḍimă Statul român; hotărăsc: sĕ sprijine partidul conservator în tóte acţiunile ce şefii partidului vor crede nemerit a întreprinde pentru a dobândi retragerea guvernului d-lui Sturdza, care primejduesce liniscea, siguranţa şi demnitatea ţĕrei.“

—o—

**Un profet baptist.** In comuna Diosgyör, comit. Borşod, trăesce un profet baptist cu numele Ştefan Egerszeghi, căruia ia succes sĕ adune o mulţime de credincioşĭ în jurul sĕu. Ḍilele trecute falsul profet le ţinù credincioşilor sĕi o vorbire fórte entusiastă, finindu-o cu următórele cuvinte: „Iubiţii mei, eu voesc sĕ vĕ fiu mântuitorul vostru; decĭ voi trebue sĕ mĕ rĕstigniţĭ, şi eu voi învia a treia di!“ Omenii erau aprópe gata sĕ dea ascultare provocărei sale, când totuşĭ cei mai cuminţĭ făcură propunerea, că ar fi bine sĕ se anunţe casul mai întâiŭ fisolgăbirĕului. Acesta, fiind póte mai cuminte decât alţĭ fisolgăbirĕi din Ungaria, le ḍise baptiştilor esaltaţĭ următórele: „E bine, îl puteţĭ restigni, dér sĕ sciţĭ, că décă el nu va învia a treia ḍi, atuncĭ voi toţĭ veţĭ fi spânḍuraţĭ“. La acésta credincioşii lui Egerszeghi precumpăniră mai bine lucrul şi-'l lăsară nerestignit pe noul Mesias din Diosgyör.

—o—

**Comitetul secţiunei de Bucurescĭ a Ligei culturale** refusând cu persistenţă de a intra în relaţiunĭ cu comitetul central executiv, acesta, i-a notificat că, în basa dispositiunilor precise şi categorice ale statutelor, consideră secţiunea Bucurescĭ representată de actualul ei comitet ca ne mai făcênd parte din Ligă. Astfel după cum anunţă „Timpul“ ḍilele acestea, probabil Marţĭ, se va constitui din nou o secţiune în Bucurescĭ, solidară cu votul Congresului şi cu comitetul central executiv.

—o—

**Un ukaz al Ţarului.** Din Petersburg se anunţă, că un ukaz dat de Ţarul Rusiei ordonà baterea unei medalii comemorative a încoronărei dela Moscva pentru toţi funcţionarii civilĭ şi militarĭ, carĭ au asistat la serbările încoronărei.

—o—

**Mirese fără mirĭ.** In palatul Yldiz al Sultanului Abdul Hamid II s'a hotărît căsĕtoria a 4 principese, fără a se sci însĕ cu siguranţă că cine sunt mirii. Una dintre princese este fiică a Sultanului, celelalte trei sunt rude de aprópe ale Sultanului, crescute la curtea turcéscă. Este fórte curiósă datina turcéscă de-a nu sci numele mirilor până în ḍiua cununiei. Se dă cu socotélă, că unul dintre mirĭ va fi fiiul lui Osman-Ghazi-Paşa, ér al doilea fiiul Şeik-El-Islam-ului; despre ceilalţĭ doi încă nu se scie absolut nimic.

---

## Esamene la Braşov.

*Braşov*, Iunie 1896.

Esamenele cu fetiţele scólei elementare capitale gr. or. din Braşov s'a început erĭ, cu clasa I, fiind învĕţător d-l Ioan *Aron*. Esamenul în general a fost fórte bun, cu deosebire s'au distins elevele cu rĕspunsurile din aritmetică.

Cu elevele din cl. II s'a constatat de-asemenea un resultat mulţămitor; rĕspunsurĭ mai bune din maghiară. Clasa III, cu d-l I. *Popovicĭ*, resultatul fórte bun, rĕspunsurile au escelat cu deosebire la română. Declamaţiunĭ frumóse.

In cl. IV, cu d-l N. *Bârsan*, s'a observat, asemenea, un fórte bun resultat în tóte studiile, rĕspunsurile corecte ale elevelor dovedesc o bună metodă din partea d-lui învĕţător.

In cl. V, cu d-l *Oncea*, esamenul a succes fórte bine. In deosebĭ la Geografiă, Aritmetică şi Istoriă era plăcere se asculţĭ. Declamaţiunile predate cu multă pricepere.

Acestor esamene urmà esamenul elevelor din internatul orfelinat al Reuniunei femeilor române, sub conducerea d-rei *Maria Bogdan*. Esamenul a decurs strălucit din tóte studiile. S'a esaminat din Religiune (cu d-l Priscu), aritmetică, gramatică, maghiară şi greografiă. — Au urmat declamaţiunĭ, în carĭ elevele au arătat multă isteţime şi pĕtrundere.

Tóte esamenele s'au încheiat cu cântărĭ conduse o parte de d-l *Popovicĭ*, ér altă parte de d-l *Stoicovicĭ*, carĭ şĭ-au dat silinţa de au instruat pe eleve sĕ cânte în două vocĭ.

In general, esamenele cu fetiţele scólei nóstre făcură cea mai bună impresiă, dovedind un prea frumos zel din partea d-lor învĕţătorĭ. Elevele în total arătau o inteligenţă şi sîrguinţă deosebită. Astfel de eleve e o plăcere sĕ le instruezĭ.

*X.*

---

## Din Bucovina.

II.

— Iunie 1896.

Spre a ilustra cele ḍise, voiŭ arăta, întru cât s'au considerat meritele, ce şi-a câştigat unul sĕu altul pe terenul bisericesc sĕu pe cel al înrudirii, în virtutea cărora au fost mituiţĭ cu brĕne sĕu crucĭ. Despre cei ce au primit rĕsplata după merite am vorbit; acuma vin înrudirile cu consilierii, căcĭ la noi în téră sĕ fii rudă c'un consilier consistorial până într'al 25 grad, nerecunoscut de dreptul bisericesc, capeţĭ dispensă de orĭ-ce pĕcat şi greşelĭ, ce le-ai comite ca preot şi pe lângă acésta eştĭ decorat cu brêu roş. Cine se îndoesce de acest adevĕr n'are, decât sĕ citéscă următórea listă alcătuită cu multă trudă şi dreptatate: Neamurile lui Bejan sunt: D. Zurcan, mituit cu cruce, este socrul consilierului consistorial Bejan; D. Hacman, făcut protopop, este cumnat, ţinênd o vară, — dela Tarangul; St. Ivanovicĭ, tata referentului Eus. Ivanovicĭ, cuscru; I. de Tarnovieţchi, cuscru. Aceştia s'au făcut protopopĭ. Brêu roş din neamurile lui Bejan au căpătat: M. Lucescu, cuscru cu Bejan; V. Zurcan, cuscru cu Bejan; Ilie Andruchovicĭ, cumnat; Eus. Ivanovicĭ nepot. Va sĕ ḍică nouĕ neamurĭ ale lui Bejan.

Vin acuma neamurile lui Calinescu: N. Dimitrievicĭ, cumnat; T. Tarnavschi uncheş; I. Gribovicĭ, cuscru prin Dimitrovicĭ; Ilar. Gramatovicĭ, încuscrit prin Tarnavschi şi încă câţĭ-va. Neamurile lui Reus: Cas. Tuşinschi, vĕr; Ep. Bacinschi, cumnat. Neamurile cumĕtrului: Am. Boca, cumnat. Fraţĭ de cruce şi amicĭ bunĭ mai sunt câţĭ-va, pe carĭ la altă ocasiune îi voiŭ numĕra, arătând ce presente a primit cumĕtrul, pentru-că a pledat sĕ fiă decoraţĭ cu brêne roşii. Şi apoi cum nu va fi preoţimea indignată, când cei bravĭ n'au fost decoraţĭ, pe când alţii, carĭ au neveste nemţóice şi sunt fără merite primesc decoraţiunĭ.

Unui străin nu i-ar veni a crede, că înrudirea sĕu avuţia este un merit, care invólvă dreptul de a fi decorat. Si cu tóte acestea aşa este; cine nu crede, intereseze-se şi se va convinge. Şi lumea nu ia de rĕu Metropolitului! El a voit, întru amintirea ḍilei când a fost sânţit, sĕ-şĭ facă o pomenire şi a decorat pe aceia, pe carĭ i-a propus consistoriul.

Decoraţii sunt elita, nu însĕ a preoţimei, ci a consilierilor, carĭ i-au propus, fiă din înrudire, fiă din óreşĭ-care alt folos pămêntean, dér prin acestea biserica pierde mult din prestigiul sĕu. Nu voiŭ numi anume, câte pĕcate are unul sĕu altul, voiŭ spune însĕ în general, că cei mai pĕcătoşĭ aceia se îngâmfă mai dihai.

De unde sĕ mai aştepţĭ bine. Astăḍĭ au ajuns tóte a fi venale şi banale. Şi când cugeţĭ mai serios, îţĭ rĕsare în minte ideea, că vrajba, ce se lăţesce între preoţime prin acordarea de brêne roşii la cei ce n'au meritat, se face după un anumit plan de către aceia, carĭ stau în sêmbria străină, ca sĕ se sparie oile, ér lupul sĕ vină şi sĕ le răpéscă. O, Dómne, unde-am ajuns în pămêntul moştenirei nóstre?! — Aşa se lucră şi nicĭ unul nu este aşeḍat la locul sĕu. Cooperatorii înfloresc, ca slugĭ la dêrlógă, fără pic de speranţă într'un viitor mai bun, căcĭ pe la parochii vecĭnic parochii se premenesc, şi anĭ de ḍile trec până ce se ocupă vre-o parochiă vacantă érăşĭ c'un paroch, recrutat tot dintre parochĭ şi nicĭ-decum dintre cooperatorĭ. De present sunt a se ocupa mai multe parochii şi se vor ocupa érăşĭ cu foştĭ parochĭ. Aşa s'a urmat până acuma;

---

Ca sĕ cunóşteţĭ bine caracterul compatrioţilor mei, am sĕ vĕ povestesc purtarea lor faţă cu un corp (poliţia), care le face atât rĕu şi cu deosebire claselor de jos. Sĕ ve dau un esemplu cum plătesce acésta bunătăţile primite. Un om al poliţiei se refugia într'o colibă sĕracă, cerênd adăpost: fù primit, îngrijit şi pus chiar în patul stăpânilor casei. Cei carĭ îl urmăreau îl căutară zadarnic de două, trei orĭ, apoi deşteptat de bunii ómenĭ, agentul poliţienesc îşĭ urmà drumul după trecerea pericolului. Rĕsplata fù, că o trupă de soldaţĭ veniră şi puseră pe nenorociţii ómenĭ în lanţurĭ.

Cum se ridică cea mai mică împotrivire în Irlanda în contra apăsării, se trimit forţe nouĕ şi se încep vărsărĭ de sânge, din partea vostră se ridică un ţipăt, un ţipăt de sânge. Soldaţĭ şi ómenĭ ai poliţiei au fost acusaţĭ de patru asasinate; eu declar, că guvernul M. Sale e causa acestora. Da, acus guvernul M. Sale de sângele vĕrsat în Newţown-Barry.

Onorabilul secretar a şi cuprins Irlanda prin violenţă; a cucerit-o cu infanterie, cavalerie, marină; a făcut din casărmĭ magazii, ca sĕ pue produsul dijmelor, cu tóte că Irlandezii se împotriveau. Puterea i-a dat pretutindenĭ isbêndă. Pentru ce s'au mai trimis trupe? S'au dat ca motiv crimele întêmplate; dér e dovedit, că acelea n'au nicĭ o legătură cu politica, şi totuşĭ guvernul ne-a aplicat legea marţială.

Pentru-ce Irlandezii sunt altfel tractaţĭ decât Englezii şi Scoţienii? Irlandezul nu e o fiinţă stupidă şi înjosită, cum vĕ place d-v. sé-l representaţĭ în glumele ce faceţĭ şi în piesele de teatru! Nu, Irlandezul are judecată, are simţire. Şépte vécurĭ de sclăvie l'au deprins sĕ observe politica, şi când vede că póte sĕ găséscă dreptate prin mijlóce legale, atuncĭ nu întrebuinţéză alte mijlóce. Décă nemulţămirile Irlandezilor vor înceta, va înceta şi agitaţia.

De ce mai trimiteţĭ trupe nouĕ în Irlanda? N'aţĭ împrăsciat cu baionetele pe cei ce se adunase spre a-se împotrivi la strîngerea dijmelor? Orĭ póte cugetaţĭ, că nu e destul de apăsată Irlanda? In parochia mea sunt 12390 de suflete, dintre carĭ 75 sunt protestanţĭ. Ce póte fi mai revoltător decât sĕ veḍĭ, că 12000 de ómenĭ plătesc dijmă ca sĕ întreţie clerul celor 75 de inşĭ? Décă asemenea nedreptăţĭ se urméză, mĕ simt îndatorat de onorea mea sĕ întreţiu agitaţia. Da, voiu face agitaţiă până când veţĭ mai vota o altă lege tot aşa de apăsătóre. Şi décă veţĭ avé îndrăsnéla sĕ încercaţĭ, vĕ spun înainte că va fi nevoiă de anĭ întregĭ ca s'o aplicaţĭ. Vom sci sĕ luptăm pentru libertatea nóstră şi contra celor ce vor sĕ ne bea sângele! Irlandesii sunt un popor cinstit, moral şi religios; nicĭ-odată compatrioţii mei nu vor desminţi acest caracter; dér şirul nesfêrşit de nedreptăţĭ ce îndură, îndreptăţesc chemarea ce le-am făcut la împotrivire, şi décă apăsarea va urma, apoi pentru fiă-care Irlandez revoluţia va fi nu un drept, ci o datorie!

Sĕ vĕ spun numai un lucru. Magistratura nóstră, administraţia e străină. Vĕ întreb décă ar suferi Anglia numai o ḍi asemenea stare? Ba, ce sĕ ḍic? A făcut ceva pentru Irlandesĭ onorabilul secretar al Irlandei, a făcut mult: i-a unit pe toţĭ într'un sentiment comun, în sentimentul urii. Da, toţĭ îl urăsc; din tóte părţile un lung blestem se ridică împotriva lui.

Nu vréu se acus pe toţĭ magistraţii; dér mulţĭ sunt vinovaţĭ. Din marele numĕr de funcţionarĭ, de-abia unu-doi sunt catolicĭ. De ce vĕ mai miraţĭ că se fac răsvrătirĭ? Şi când mĕ gândesc cu câtă nerăbdare aşteptă poporul acéstă sesiune a corpurilor legiuitóre.... O! Ce strigăt de durere va scóte când va afla de acest discurs la Mesagiul regesc brutal şi sângeros!

*Lord John Russel*: Cer ca onor. membru sĕ retragă ultimele sale cuvinte.

**O'Connel**: Décă presidentul declară, că vorbele mele sunt contra ordinei, atuncĭ le retrag. Da, voiu întrebuinţa de acum vorbe delicate ca o femee. Da, retrag espresiunile şi ḍic, că discursul tronului nu e nicĭ brutal nicĭ sângeros!

*Lord John Russel*: Nu voiu sĕ critic

și abia de-acuma pare a răsări sórele și pentru cooperatorĭ, căpătând archimandritul de scaun Vlad. de Repta referatul de așeḑare a parochielor. Acésta schimbare merită s'o cunóscă tótă lumea doritóre de progres și-i mulțămesce Metropolitului Arcadie, c'a schimbat lucrurile, căcĭ acuma nu se vor mai cere dela petențĭ *documente eșite din visteria statului.*

Și pe când stăm așa, se lucră a se crea nisce posturĭ ne mai auḑite în biserică, fiă orientală, séu occidentală. Este vorba adecă de-a căpătui érășĭ pe cineva, drept recompensă pentru ceea ce a pierde prin referatul parochielor. Are să fiă un post de inspector preste protopopĭ, adecă cum s'ar ḑice protopop peste protopop, — mare minune! Óre sunt protopopii așa de proștĭ, încât să le trebuie un inspector peste dênșii, séu că iau și ei câte ceva, ce ar trebui împărțit cu altul, care, ca să tacă, va fi inspector peste protopopĭ. Ceva este la mijloc, și acest ceva va consta dintr'un salar anumit, plus o diurnă conform funcționarilor de clasa VI, și mai ceva de pe la protopopii din țéră, căcĭ în Cernăuțĭ s'au scumpit alimentele și gospodăriă nu poțĭ purta. Decĭ un purcel grăsuț, vre-o gâscă îndopată, rațe, caplonĭ și barabole, cine n'ar primi?

Și apoi să veḑĭ inspecțiă! Tóte în regulă! — va suna referatul despre aceia, carĭ vor cunósce dorința inspectorului și vor juca *taroc*. Pe când cei neînduratĭ vor fi calificațĭ de nevrednicĭ și se vor caterisi, căcĭ se spune: „vai voue, neînduraților!" Și apoi vor fi inspectorĭ românĭ și rutenĭ, dând așa biserica la desbinare. Pe când inspectorii românĭ vor face inspecția ca să fiă făcută, cei rutenĭ, amĕsurat firei lor de-a scurma, vor căuta să se înrădăcineze elementul rutén chiar și acolo, unde aḑĭ este representat prin unul séu doi indiviḑĭ. Vai de parochiile mixte, unde sunt Românĭ și Rutenĭ! Acolo Rutenii îșĭ vor face de cap, cum îșĭ fac aḑĭ inspectorii școlarĭ rutenĭ. Intr'un an-doi Românii vor ceda totul Rutenilor, căcĭ acésta se scoposesce prin crearea de inspectorĭ protopresviteralĭ.

(Va urma).

## Convocare.

In 11 Iulie st. n. a. c. sĕrbătórea S. Apostolĭ Petru și Paul se va ținea în comuna montană *„Merisorĭ"* adunarea generală a despărțĕmêntului VII-Hațieg al *„Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român"*. Toți membrii din despărțĕmênt precum și toțĭ binevoitorii și doritorii progresului poporului român sunt invitațĭ prin acésta cu tótă căldura a participa în număr cât mai mare la numita adunare.

Program:

a.) După finirea serviciului divin alegerea unui președinte ad. hoc, deschiderea ședinței și constatarea membrilor presențĭ. b.) Alegerea comisiunilor pentru inscrierea membrilor noi, încassarea tacselor și censurarea raportelor. c.) Raportul direcțiunei. d.) Raportul cassarului. e.) Eventuale disertațiunĭ, carĭ sunt a se substerne direcțiunei cel puțin cu 24 óre mai înainte. f.) Statorirea locului pentru ținerea adunărei generale venitóre. g.) Alegerea directorului și a comitetului pe trieniul 1896,—97,—98. h.) Alegerea a 2. delegațĭ pentru adunarea generală ținută la Lugoș. i.) Alte propunerĭ în cadrul statutelor. j.) Dispozițiunĭ pentru verificarea protocolului.

*Hațieg,* în 21 Iunie 1896.

**Michail Bontescu.**

## SCIRĬ ULTIME.

**Budapesta**, 22 Iunie. Majestatea Sa a numit pe ministrul de honveḑĭ br. Geza *Fejervári cancelar al ordinului Maria Teresia.*

**Budapesta**, 22 Iunie. Erĭ după améḑĭ Dr, *Lueger,* însoțit de deputatul austriac *Polzhoffer* și de unul dintre conducĕtorii socialiștilor creștinĭ, *Tsener*, a sosit în comuna austriacă *Hamburg* situată lângă granița Ungariei și a fost întimpinat la gară cu marĭ ovațiunĭ. Lueger și soții lui merseră apoi la adunarea catolicilor, la care asistară și mai mulțĭ preoțĭ catolicĭ din Ungaria. Aci el ținu o vorbire vehementă *contra Ungariei*, fiind aplaudat cu mare entusiasm de publicul adunat.

**Bucurescĭ,** 22 Iunie. Delegațiunea dómnelor din societatea bucurescénă, după cum anunță *„Epoca"*, va merge Joi la Căldărușanĭ pentru a preda metropolitului *Ghenadie adresa de omagiu a dómnelor române.*

**Frankfurt**, 22 Iunie. Lui *„Frankfurter Zeitung"* i-se anunță din Petersburg, că cercetarea pentru catastrofa de pe câmpul Chodynski a fost *sistată* printr'un ordin împĕrătesc, deóre ce mai multe persóne de posițiă înaltă erau să fiă puse sub acusă.

**Belgrad,** 22 Iunie. In Curschumlja, la granița Serbiei s'a întêmplat o *ciocnire sângerósă între Montenegrinĭ și autoritățile sêrbescĭ. Patru Montenegrinĭ au fost omorîțĭ*, ér cincĭ dintre ei sunt greu rănițĭ. Ciocnirea s'a întêmplat din causă, că guvernul sêrbesc a voit sĕ-le ia Montenegrinilor moșiile și sĕ-i silésca ca sĕ se așeḑe în altă parte,

## DIVERSE.

**Nasurĭ artificiale.** Industria de a face nasurĭ artificiale de vre-o câțĭ-va anĭ este la ordinea ḑilei. In timpul mai nou industria acésta se practică fórte des mai ales la Americanĭ. Americanii carĭ de regulă, nu au nasurĭ frumóse și proporționate, îșĭ lasă să li-se pună nasurĭ de aur orĭ de argint colorite. O firmă din New-York, care esclusiv numai cu industria acésta se ocupă, afirmă, că moda de-a fabrica nasurĭ artificiale din ḑĭ în ḑĭ se lățesce tot mai tare. Un nas bun artificial costă 500 dolarĭ, și pe lângă aceea firma mai dă și o singuranță de 5 anĭ. Aceste nasurĭ artificiale de multe orĭ sunt însĕ și causa unor întâmplărĭ neplăcute. Așa de esemplu s'a intentat nu demult în New-York un proces de divorț din causa unui nas artificial. Lucrul s'a întêmplat astfel: Un domn cu numele David Finkelstein din Bridgeport îșĭ pierduse cine scie cum, nasul cel artificial și lăsă sĕ-ĭ pună altul în loc. Nasul era fórte bine potrivit și nimenea nu putea ḑice că el ar avea nas artificial. David Finkelstein veni la New-York, aci făcu curte d-șórei Ida Isenbrock, frumósa fata alui Mr. Pesoch Isenbrock. D-șora Ida nu observà, că Finkelstein are nas fals și ast-fel ea se amoresă foc de el. D-lui Finkelstein încă îĭ plăcu de d-șóra Ida și în scurt timp, eĭ se fidanțară, și se cununară. Gratulările și ospețul animat erau cătră sfîrșit când ce se veḑĭ? D-l Finkelstein de-odată pierdù și nasul și pe mirésa, adecă nefericitului chiar acolo la masă îĭ veni sĕ strănute și atuncĭ nasul, care de 3 anĭ îĭ fusese credincios, sbură dela locul seu. Mesenii nicĭ nu apucară sĕ-i ḑică; „Dómne ajută", când mirésa începù a țipa, și căḑù jos leșinată. Din acel moment d-șóra Ida nu mai voì sĕ audă de Finkelstein, și intentà proces de divorț.

**Iubileul de 50 de anĭ a mașinei de cusut.** In anul acesta se împlinesc 50 de anĭ, decând s'a întrodus mașina de cusut. Mașina de cusut a fost inventată de Ilie Howe, un American sĕrac care la 1846 a căpătat concesiune de-a pune în comerciŭ mășina de cusut inventată de el. Fiind-că Howe n'a avut banĭ de-a putea fabrica mai multe mașinĭ deodată a călĕtorit în Anglia, unde a voit sĕ capete un ajutor, dér acĭ nicĭ nu l'au luat în considerare. Howe pe timpul acesta așa a fost de sĕrac încât nicĭ n'a avut banĭ sĕ-șĭ plătéscă drumul din Anglia până la America, și din causa acésta a întrat ca bucătar pe o naie. Ajungênd Howe în patria sa el află, că mai mulțĭ Americanĭ bogațĭ atribuindu-șĭ lor însișĭ invențiunea mașinei au fabricat mai multe mașinĭ de cusut pe spesele lor. Howe însĕ, i-au inprocesuat și spre norocul lui a câștigat procesul. Falșii inventatorĭ au fost pedepsițĭ, cu aceea, că dela fiă-care mașină de cusut pe care au fabricat'o ei, sĕ-i plătéscă lui Howe câte 14 dolarĭ. Prin acésta Howe a apucat la banĭ, apoi a început a fabrica en gros mașinĭ de cusut și în scurt timp s'a îmbogățit fórte tare.

**Un stat de cerșitorĭ în Japonia.** Foia japoneză „Kokumin" scrie, că în Japonia esistă un stat de cerșitorĭ deja de 40 de anĭ și până acum nimenĭ n'a sciut de el. „Statul" acesta se află în ținutul Shivano, într'o pădure seculară, locuită de vre-o 300 bărbațĭ, femei și copii. Aceștĭ locuitorĭ au și un „rege", care e în etate de 70 anĭ și domnesce cu o strictețĕ estraordinară. Ómenii din acest stat numai nóptea se adună, ér ḑiua sunt împrăștiațĭ prin alte sate la cerșit. Este interesant, cum mai înainte toțĭ aceștĭ locuitorĭ erau hoțĭ, ér acum, decând au rege, nicĭ unul nu fură. Când e cald, cu toții dorm sub cerul liber, ér când e frig se ascund în bordeie. Regele domnesce peste acel stat, el împarte poruncile în fiă-care ḑi, el e împăciuitorul și judecătorul supușilor sĕi. Tot regele primesce și pe alțĭ ómenĭ, carĭ voesc sĕ între sub domnia lui; dér așa, că respectivul om trebue sĕ-i spună regelui tótă biografia sa. Ómenii aceștia însĕ, nu sunt așa sĕracĭ după cum sĕ crede, căcĭ mulțĭ dintre ei au bogății, și se ḑice, că în visteria acestui stat tot-déuna se află cel puțin 200 fl.

## Literatură.

Din *„Biblioteca Nouă"*, editura Librăriei și Tipografiei David I. Denvenisti din Craiova, a apărut nr. 5, întitulat: **Note și impresiunĭ,** de *Maria Baiulescu.* Conține vre-o 5 scrierĭ fórte drăgălașe. — Fiă-care număr din „Biblioteca Nouă" costă 15 banĭ (8 cr.); se află de vênḑare și la Librăria Ciurcu în Brașov. Se pot abona și 10 numere de-odată pentru prețul de 1 leu 50 banĭ, trimișĭ în mărcĭ, orĭ prin mandat postal.

*

In Institutul de editură Ralian și Ignat *Samitca* din Craiova va apăré în 10 Iunie v. c. un **Dicționar universal al limbei române**, care va forma un volum de aprópe 1000 pagine pe 2 colóne și va costa broșat 6 lei 50 banĭ, legat în pânză elegant: 7 lei 50 banĭ. Autor: *Lazăr Șiăneanu,* doctor în litere, laureat al Universității și al Academiei române, profesor la școla normală superióră din Bucurescĭ. Dicționarul, din care ni-s'au trimis câte-va pagine ca probă, are caracter național și enciclopedic, cuprinḑênd: 1) Vocabularul complet al limbei vorbite și literare, archaismele culturale, expresiunile idiomatice, neologismele usuale, accepțiunile cuvintelor în ordinea logică a evoluțiunii lor cu esemple din viul graiu și cu citațiunĭ din cei mai bunĭ scriitorĭ românĭ; 2) Terminologia sciințifică artistică și industrială; 3) Nomenclatura mitologică și Folklorică; 4) Vocabular general biografic, geografic și istoric cu privire specială la România și la țĕrile locuite de Românĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

vorbele onorabilului membru, dér cred, că asemenea espresiunĭ nu se pot aplica unui discurs pronunțat de M. Sa.

**O'Connel:** Acéstă cestiune trebue lămurită. Póte nu cunosc regulamentul Camerei așa de bine ca nobilul lord; dér cred că după principiile constituționale discursul tronului se consideră ca operă a ministerului, și ca atare este supus criticei. Décă presidentul crede, că discursul tronului este opera regelui, atuncĭ voiŭ păstra o respectuósă tăcere; décă însĕ e opera ministeriului, atuncĭ de sigur espresiunile ce am întrebuințat nu sunt destul de energice.

*Presidentul:* Pentru-că onorabilul membru s'a adresat la mine, voiŭ rĕspunde, că discursul tronului se consideră a fi opera acelor ce pot fi rĕspunḑătorĭ, decĭ a fost constituțional când a atacat ministerul, dér nu sciu décă espresiunĭ ca ale d-sale se potrivesc cu cuviința cerută de procedările parlamentare.

O'Connel se plânge de imprejurarea, că în Irlanda se înlătură sistematic dela funcțiunĭ ómenii independențĭ. Se plânge asemenea de împrejurarea, că poliția este înarmată în Irlanda, pe când în Anglia nu e; de aci se produc o sumă de neînțelegerĭ și din acéstă pricină țĕranii se înarméză și ei, și d-nii miniștri au aflat de adunările secrete ținute de ómenĭ armațĭ. Acele adunărĭ nu vor fi distruse de nicĭ o mĕsură apăsătóre, căcĭ locuitorii se vor aduna chiar sub lemnele eșafodului ca sĕ lupte pentru drepturile lor. Critică apoi purtarea secretarului guvernator al Irlandei și taxele puse pe fabricĭ. După aceea O'Connel continuă:

Strafford pare sĕ fiă modelul pe care și-l'a pus înainte onorabilul secretar. Acela însĕ se arĕtà mai mare, confisca teritorii întregĭ și când jurații nu-l serveau destul de bine, îĭ trimetea la închisóre. Astăḑĭ lucrurile se petrec cam tot așa, numai că scena e diferită, actorii sunt alții. Morala e aceeașĭ și nicĭ o îmbunătățire, — dovadă adresa pe care am numit'o brutală și sângerósă.

Propun Camerei sĕ se numéscă un comitet general, în care adresa sĕ se esamineze temeinic și se se discute rînd cu rînd. Décă este în adevĕr Camera Comunelor o cameră reformată, cum vĕ place a o numi, décă voițĭ a judeca nepărtinitor cestiunea Irlandei, atuncĭ vețĭ primi de sigur propunerea mea. *(Ascultațĭ! Ascultațĭ!)* Bilul [1]) de reformă n'a dat dreptate țĕrii mele. Da, domnilor, trebue sĕ facem un comitet și sĕ schimbăm acéstă adresă, care e o declarație de rĕsboiŭ pentru poporul Irlandez. *(Ascultațĭ! Ascultațĭ!)* Sĕ declare aci miniștrii décă vor sĕ facă dreptate Irlandei! *(Strigăte!)* Refuzul vostru îmĭ dă măsura spiritului vostru și va fi frumos sĕ se vaḑă nisce deputațĭ liberĭ ai liberei Englitere votând pentru despotizm...

Dér în zadar se înalță glasul meu întru apărarea Irlandei; sciu rĕspunsul vostru: mĕ vețĭ lua în rîs pe mine, vețĭ lua în rîs țéra mea.

Și cu tóte acestea n'am exagerat nicĭ un cuvênt din plângerile nóstre. Totdéuna când vedețĭ un popor revoltat, pricina trebue căutată în greșelile guvernanților. *(Protestărĭ! Strigăte!)* Am terminat, domnilor.

Mulțămesc Camerei pentru bine-voitórea atențiune ce mi-a dat. Voi erațĭ singura scăpare, singura nădejde a nenorocitei mele țĕrĭ. La voi m'am plîns în contra sistemului de *„sic volo, sic jubeo"* [2]) al secretarului Irlandeĭ.

De șépte vécurĭ Anglia ne zdrobesce cu tirania ei; de șépte vécurĭ ne guvernéză cum Tamerlam pedepsea pe învinșĭ; de șépte vécurĭ exercită asupra nóstră cele mai sângeróse cruḑimĭ.

Noi cerem numai dreptate. Și décă ne o vețĭ da, domnilor miniștri, voi vota pentru măsurile ce vețĭ propune.

---

[1]) In limba englesă un proiect de lege făcut de parlament se numesce *bill.* Acest cuvînt se întrebuințéză și în limba francesă în scrierile istorice când se vorbesce de Anglia, și în limba nóstră înseamnéză: lege.

[2]) „Așa vreau, așa poruncesc"

### Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Iunie 1896.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% . . . . | 122.90 |
| Renta de coróne ung. 4% . . . | 98.95 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% . | 124.— |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% | 101.20 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. | 121.80 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% . . . . | 97.— |
| Bonurĭ rurale croate-slavone. . . | 96.75 |
| Imprum. ung. cu premii . . . . | 151.— |
| Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin. | 138.25 |
| Renta de hârtie austr. . . . . | 101 35 |
| Renta de argint austr. . . . . | 101.40 |
| Renta de aur austr. . . . . . | 122.90 |
| Losurĭ din 860 . . . . . . . | 145.— |
| Acţii de ale Băncei austro-ungară. | 958.— |
| Acţii de-ale Băncei ung. de credit. | 379.50 |
| Acţii de-ale Băncei austr. de credit. | 349.— |
| Napoleondorĭ. . . . . . . . | 9.52½ |
| Mărcĭ imperiale germane . . . | 58.52½ |
| London vista . . . . . . . | 119.95 |
| Paris vista . . . . . . . . | 47.65 |
| Rente de coróne austr. 4%. . . | 101.20 |
| Note italiene. . . . . . . . | 44.45 |

### Cursul pietei Braşov.

Din 23 Iunie 1896.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Banonote rom. | Cump. | 9.46 | Vênd. | 9.49 |
| Argint român. | Cump. | 9.40 | Vênd. | 9.45 |
| Napoleon-d'orĭ | Cump. | 9.50 | Vênd. | 9.52 |
| Galbenĭ | Cump. | 5.60 | Vênd. | —.— |
| Ruble rusescĭ | Cump. | 126.½ | Vênd. | —.— |
| Mărcĭ germane | Cump. | 58.40 | Vênd. | —.— |
| Lire turcescĭ | Cump. | 10 60 | Vênd. | —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | | 100.75 | Vênd. | 101.75 |

Nr. 9117/96.

## Concurs.

La institutul orăşenesc de amanete este **de a se ocupa un post vacant de oficial de computare** cu leafa anuală de 600 fl. şi 20% banĭ de locuinţă.

Reflectanţiĭ au de a-şĭ ascerne petiţiunile propriu scrise, provĕḑute cu timbrul prescris, cu testimoniul de moralitate, cu acela asupra scólelor percurse şi asupra cunóscerei acelor 3 limbĭ ale patriei, precum şi asupra desteritaţei în computare — **cel mult până în 5 Iulie a. c. la 12 óre la prânḑ la acest magistrat.**

Reflectanţii au de a aminti mai departe în petiţiune, că în ce chip sunt în stare, ca se depună cauţiunea de serviţiu egală salariului anual.

Se fac tot deodată atenţĭ reflectanţĭ, cumcă conform §: §: 26 şi 27 al statutului de pensiune pentru funcţionarii dela amintitul institut, respectivul oficial are de a plăti taxele destinate pentru fondul de pensiune.

Braşov 19 Iunie 1896.

1006,1—2 **Magistratul orăşenesc.**

# ABONAMENTE
LA
## „GAZETA TRANSILVANIEI"

*Preţulŭ abonamentuluĭ este:*

**Pentru Austro-Ungaria:**

Pe trei lunĭ . . . . . . . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . . . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . . . . . . . 12 fl. —

**Pentru România şi străinătate:**

Pe trei lunĭ . . . . . . . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . . . . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . . . . . . . 40 fr.

### Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

**Pentru Austro-Ungaria:**

Pe anŭ . . . . . . . . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . . . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . . . . . . . 50 cr.

**Pentru România şi străinătate:**

Pe anŭ . . . . . . . . . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . . . . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . . . . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

**Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."**

# Mersul trenurilor

**pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1896.**

### Budapesta — Predeal

| Tren de persón. | Tren accel. | Trenŭ mixt. | Tren de persón. | Tren accel. | | | | Tren de persón. | Trenŭ mixtŭ | Tren accel. | Tren accel. | Trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 10 — | 8.05 | | 8 05 | 2 00 | pl. | Viena . . . | sos. | 1.55 | | 1 55 | 7.20 | 6.20 |
| 8.30 | 2.15 | | 5.45 | 9.15 | ↓ | Budapesta | ↑ | 7.— | | 7.40 | 1.50 | 8.10 |
| 11.21 | 4 16 | 5.10 | 9.02 | 11.19 | | Szolnok . . | | 3 37 | | 5.31 | 11.44 | 4.28 |
| 1.33 | 5.48 | 8.00 | 11 33 | 12.47 | | P. Ladány . . | | 1.19 | | 3.56 | 10.03 | 2.17 |
| 3.42 | 7.08 | | 1.48 | 2.11 | sos. | Oradea-mare . | pl. | 11.04 | | 2.37 | 8.43 | 11.32 |
| 3.58 | 7.15 | 1.22 | 2.06 | 2.18 | pl. | | sos. | 10.44 | 8.00 | 2.31 | 8.38 | 11.17 |
| 4 38 | 7.43 | 2.19 | 3.03 | 2.50 | ↓ | Mezö Telegd . | ↑ | 10.07 | 7 10 | 2 01 | 8.11 | 10.42 |
| 5 20 | 8.18 | 3.32 | 3.45 | 3.26 | | Rév . . . . | | 9.30 | 6.13 | 1.34 | 7.46 | 10.08 |
| 5.43 | | 3.51 | 4 06 | | | Bratca . . . | | 9.10 | 5.38 | | | 9.50 |
| 6 32 | 9.07 | 5.13 | 4.53 | 4.17 | | Ciucia . . . | | 8.32 | 5 49 | 12.52 | 7.08 | 9.19 |
| 7.16 | 9.37 | 6.14 | 5.32 | 4.50 | | B.-Huiedin | | 7.54 | 4.59 | 12.20 | 6.39 | 8.37 |
| 8.07 | | 7.32 | 6.24 | | | Ghârbău . . | | 6.54 | 3.18 | | | 7.37 |
| 8 34 | 10 37 | 8.21 | 6 59 | 5 55 | sos. | Clusiu . . . | pl | 6 13 | 2 23 | 11.01 | 5.23 | 7.— |
| 8.49 | Tr. prs. 11.10 | 8.40 | 2.17 | 6.11 | pl. | | sos. | ↳ | 5.24 | 10 45 | tr. pers. 4.35 | 6.45 |
| 9.06 | 11.27 | 9.09 | 2 52 | 6.27 | ↓ | Apahida . . | ↑ | | 5.02 | | 4.03 | 6.27 |
| 10.12 | 12 30 | 10 40 | 4 45 | 7.27 | | Ghiriş . . . | | Tr. expr. | 3.37 | 9.23 | 2.55 | 5.12 |
| 10 42 | 12 57 | 11.25 | 5 39 | 7.50 | | Cucerdea . . | | Bucurest Arad Budapest | 3.06 | 8.49 | 2.25 | 4.33 |
| 11.01 | 1 09 | 11 49 | 6.08 | | | Uioara . . . | | | 2.49 | | 2.08 | 4.27 |
| 11 09 | 1 16 | 11.59 | 6 19 | | | Vinţul de sus | | | 2.41 | | 2.00 | 4.20 |
| 11.31 | Tr. expr. | 12.29 | 6.57 | 8.17 | | Aiud . . . | | | 2.17 | 8.23 | 1.38 | 3.59 |
| 11.48 | 11.40 | 12.55 | 7.30 | 8 33 | sos. | Teiuş . . . | pl. | 3.36 | 1.55 | 8.06 | 1.17 | 3.38 |
| 12.05 | 11.55 | 1 30 | | 8.38 | pl. | | sos. | 3.18 | 1.29 | 7.59 | 12 57 | 3.06 |
| 12.33 | | 2.08 | Din 1 Iunie în tóte Joia şi în sérbători cat. şi or. comunal Sinaia | | ↓ | Creciunel . . | ↑ | | 12.55 | | 12.32 | 2.40 |
| 12.47 | | 2.27 | | 9 09 | | Blaşiu . . . | | 2.48 | 12.40 | 7 30 | 11 59 | 2.26 |
| 1.'8 | | 3.11 | | | | Micăsasa . . | | | 12.01 | 7.09 | 11.28 | 1.54 |
| 1.34 | 1.00 | 3.31 | | 9.42 | sos. | Copşa-mică . | pl. | 2.15 | 11.41 | 6 56 | 11.10 | 1.35 |
| 2.13 | 1.02 | 3 46 | | 9.44 | pl. | | sos. | 2 12 | 11.14 | 6 54 | 11.05 | 1.01 |
| 2.32 | | 4.08 | | 9.59 | ↓ | Mediaş . . . | ↑ | | 10.55 | 6.41 | 10.48 | 12.45 |
| 3 04 | 1.39 | 4 45 | | 10 22 | | Elisabetopol . | | 1.40 | 10.21 | 6 20 | 10 18 | 12.16 |
| 3.40 | 2 06 | 5 27 | | 10.51 | | Sighişóra . . | | 1.06 | 9.42 | 5 53 | 9 43 | 11.33 |
| 4.03 | 2 27 | 6 12 | | 11.12 | | Haşfaleu . . | | 12 52 | 9.12 | 5 32 | 9.19 | 11.16 |
| 5 34 | 3 30 | 7.50 | | 12.26 | | Homorod . . | | 11.54 | 7.45 | 4 27 | 7.38 | 10.03 |
| 6 12 | | 8 37 | | 12.58 | | Agoştonfalva . | | | 7.02 | 3.53 | 7.22 | 9.25 |
| 6.41 | 4.16 | 9.07 | | 1 15 | | Apaţa . . . | | 11 11 | 6.36 | 3.37 | 6.48 | 9.01 |
| 7.16 | | 9 40 | | 1.34 | | Feldióra . . | | | 5.58 | 3 16 | 6 33 | 8.28 |
| 8 -- | 5.07 | 10.25 | | 2.09 | sos. | Braşov . . . | pl. | 10.10 | 5.08 | 2.45 | 5.57 | 7.48 |
| 3.55 | 5.14 | 11 — | 6 40 | 2 19 | pl. | | sos. | 10 05 | 5.20 | 2.18 | | 9.08 |
| 4.40 | 5 59 | 12.26 | 7.30 | 3 01 | ↓ | Timiş . . . | ↑ | 9.39 | 4.14 | 1 42 | 5.20 | 8 28 |
| 5.10 | 6 29 | 1 11 | 8.00 | 3 31 | | Predeal . . | | 9.12 | 3.32 | 1.12 | 4.14 | 8 01 |
| 12 00 | 11 25 | 8 30 | 10.05 S... | 9.30 | sos. | Bucuresci . . | pl. | 5 35 | 9.15 | 8.35 | 3.32 | 3.15 |

### Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

| Trenŭ mixtŭ | Trenŭ de persón. | Trenŭ de persón. | Trenŭ de persón | | | | | Trenŭ de persón. | Trenŭ de persón. | Trenŭ de persón. | Trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2 30 | 8.10 | 3.11 | 10.59 | ↓ | pl. | Cucerdea . . | sos. | 7.45 | 2.36 | 8.31 | 12.42 |
| 3 19 | 8.51 | 3.52 | 11.40 | | | Ludoşŭ . . . | | 7.02 | 1.58 | 7.38 | 9.59 |
| 4 12 | 9.37 | 4.37 | 12.26 | | | Cipău . . . | | 6.28 | 1.19 | 6.55 | 11 01 |
| 5 12 | 10 27 | 5.26 | 1.14 | | sos. | Oşorheiu . . | pl. | 5.34 | 12.25 | 5.50 | 9.54 |
| 5.40 | 10.42 | 5.36 | | | pl. | | sos. | | 9.20 | 5.04 | 9 35 |
| 7.14 | 12.16 | 7.14 | | ↓ | sos. | Regh.-săs. . . | pl. | | 7.54 | 3.30 | 8.05 |

### Ghirişŭ — Turda

| trenŭ de persón. | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ de persón. | | | | trenŭ de persón. | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 7 33 | 11 — | 5.— | 10.21 | ↓ | Ghiriş . . . . . . | ↑ | 5.05 | 10.30 | 3.20 | 9.12 |
| 7.53 | 11.20 | 5-20 | 10.41 | | Turda . . . . . . | | 4.45 | 10.10 | 3.00 | 8.52 |

### Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

| trenŭ de persón | Tren mixt | trenŭ de persón. | trenŭ mixtŭ | | | | | trenŭ mixtŭ | Tren mixt | trenŭ de persón | trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2.20 | 4 45 | 11.55 | 7.10 | | pl. | Copşa mică . sos. | ↑ | 9.34 | 3.05 | 6.25 | 12.35 |
| 3.57 | 6 35 | 1.25 | 8.50 | 3 13 | | Ocna . . . | | 8.11 | 1 27 | 5.07 | 11.01 |
| 4.19 | 7 01 | 1.48 | 9.16 | 3 39 | sos. | Sibiiu . . . pl. | | 7.44 | 12 57 | 4.40 | 10.30 |
| | 4.34 | | 2.05 | ↑ | pl. | sos. | | 7.29 | | | 8 57 |
| | 6.16 | | 3.58 | | | Avrig . . . | | 6.02 | | | 7.16 |
| | 8.42 | | 6.35 | | sos. | Făgăraş . . pl. | | 3.28 | | | 4.30 |

### Simeria (Piski) — Hunedóra

| trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | | | | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 6.15 | 11.35 | 4.25 | 10.28 | ↓ | Simeria . . . . . . | ↑ | 4.50 | 10.25 | 3.10 | 8.34 |
| 6.38 | 11.54 | 4.48 | 10.46 | | Cerna . . . . . . | | 4.34 | 10.05 | 2.54 | 8.14 |
| 7.13 | 12 20 | 5.23 | 11.12 | | Hunedóra . . . . . | | 4.10 | 9.38 | 2.30 | 7.45 |

### Braşov — Zêrneştĭ

| trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | | | | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 8.35 | 4.55 | 4 30 | ↓ | Braşov . . . . . . | ↑ | 7.44 | 1.29 | 8 31 |
| 10 28 | 6.36 | 5.49 | | Zêrneşti . . . . . | | 6.20 | 12.05 | 7 20 |

### Mureş-Ludoş — Bistriţa

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 4.— | Numaĭ Lunia comunică. | 9.10 | 4.20 | ↓ | Mureş-Ludoş . . . | ↑ | 6.46 | 7.21 | Numaĭ Vinerĕ circulă |
| 5 03 | | 10.28 | 5.36 | | Zau . . . . . . | | 5.49 | 6.24 | |
| 6 48 | | 12 41 | N. Marţa comunică | | Ţagu-Budatelicŭ . . | | Circulă numaĭ Marţa | 4.50 | 9.40 |
| 7 38 | | 1.54 | | | St. Mihaiu de câmpie . | | | 3 44 | 8.46 |
| 8 33 | | 3.02 | | | Lecinţa . . . . . | | | 2.48 | 7.43 |
| 9 07 | | 3 41 | | | Ş.-Măgbiăruş . . . | | | 2.01 | 6 52 |
| 9.59 | | 4 55 | | | Bistriţa . . . . . | | | 1.16 | 5.55 |

### Arad — Timişóra

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 6.20 | 11.25 | 5. | | ↓ | Aradu . . . . . . | ↑ | | 10.43 | 3.44 | 10.55 |
| 7.08 | 12.15 | 6.14 | | | Vinga . . . . . . | | | 9.42 | 3.01 | 10.11 |
| 8.01 | 1.10 | 7.39 | | | Timişora . . . . . | | | 8.20 | 2.— | 9.10 |
| 12.47 | 8 47 | 12 27 | 5 10 | | Segedin . . . . . | | 6 05 | 2 30 | 10 05 | 2.15 |

### Sibiiu — Cisnădie.

| trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|
| 5.30 | 2.15 | pl. Sibiiu . sos. | 7.10 | 9 20 |
| 5 42 | 2 27 | „ Selemberk „ | 6.57 | 9 07 |
| 6.06 | 2.51 | „ Cisnădie pl | 6 36 | 8.46 |

### Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

| trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|
| 3 22 | 11 08 | Sighişóra . . . | 9.51 | 5.32 |
| 3.54 | 11.48 | Haşfaleu . . . | 9.02 | 4.54 |
| 6.20 | 1.59 | Odorheiu-sĕcuesc. | 7.15 | 3.— |

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.